

NYTT fra NIVA

NIVAs strategiske satsinger

I «Nytt fra NIVA»-spalten forteller vi ofte om fullførte prosjekter, men denne gangen løfter vi blikket og ser på hva vi skal jobbe med i årene fremover.

Av Max Lotternes, NIVA

I 2009 etablerte Forskningsrådet et nytt felles basisbevilgningssystem for instituttsektoren, som består av to komponenter: en grunnbevilgningsdel og en strategisk del. Det medførte at instituttene måtte lage strategier for prioriterte satsinger.

Strategisk del

I 2010 kunngjorde NIVA tre strategiske instituttsatsinger (SIS), og søkte om midler for å jobbe med disse. Tilbakemeldingen fra Forskningsrådet var positiv, og på sikt vil nesten halvparten av basisbevilgningen fra Forskningsrådet være knyttet til SIS. De blir derfor svært viktige for NIVAs videre utvikling.

Klimaeffekter

Den første av NIVAs strategiske satsinger tar tak i den aller største miljøutfordringen vi står overfor: Klimagassutslipp og global oppvarming. I Norge har klimaendringene allerede ført til blant annet lengre vekstsesong og tidligere snøsmelting. Dette ventes å ha stor effekt på hydrologi, næringsssyklus, vannkvalitet

og biologi i naturlige og landbrukspåvirkede økosystemer. Disse endringene påvirker også brakkevannsområder og fjordsystemer.

NIVA skal forske på hvordan vannkvalitet og biologiske responser endres i et framtidig klima. Sammenhengen mellom klimaendringer og annen type forurensning vil stå sentralt. Økt forståelse av klimaendringers effekter på akvatiske økosystemer er også avgjørende for implementeringen av EUs vanddirektiv.

Biodiversitet

I den andre av de tre satsningene skal NIVA videreutvikle sin unike kompetanse innen biodiversitet for å møte forvaltningens kompetansebehov. Målet i dette prosjektet er å effektivisere kartleggingen av biologisk mangfold på alle taksonomiske nivåer, ved å utvikle og teste et system av molekylærbiologiske metoder.

Videre skal metodene brukes til å gjennomføre populasjonsgenetiske studier innen alger, kransalger, andre organisme-

grupper og introduserte arter. Prosjektet har også som mål å kompensere for det sannsynlige tapet av klassisk taksonomisk kompetanse i fremtiden.

Nye miljøgifter

Den siste av de tre strategiske satsingene tar for seg hvordan nye miljøgifter fører til nye problemstillinger. Det er mye vi ikke vet om de anslagsvis én million kjemiske stoffene som spres i miljøet, og det kommer stadig rapporter internasjonalt om forekomster av nye menneskeskapt stoffer.

Effektiv miljøforvaltning knyttet til miljøgifter krever god forståelse av hvilke trusler de ulike miljøgiftene kan utgjøre. NIVA skal utvikle innovative metoder for overvåking av nye miljøgifter, forske på hvordan de påvirker akvatiske økosystemer og lage modeller som viser hvordan giftene sprer seg.

Hver SIS skal vare i fem år, og vi er nå inne i det andre året på de tre beskrevne SISene. NIVA skal i løpet av 2012 utvikle en fjerde SIS.